

dat even de werkelijkheid negeeren in zijn gedachten zit immers iets van de Joie des joies, waarmee dit stuk zoo verheven eindigt.

de M.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De Christelijke Nationale Conferentie te Shanghai.

II.

Het zendingsbevel: „Gaaf heen in de geheele wereld, onderwijst alle volken“, geldt ook China. Reeds betrekkelijk spoedig schijnt er het Evangelie gebracht te zijn, al was het ook niet in zijn zuiveren vorm.

De Nestorianen hebben er gearbeid, en krachtig ook; ongeveer 500 jaren heeft het Nestorianisme er zelfs gebloeid n.l. van de 4e eeuw tot 845, toen er een hevige vervolging tegen de christenen uitbrak onder keizer Wu Tung. Er waren toen in China zelfs 3000 Nestoriaansche priesters!

Echter heeft deze vervolging het christendom niet uit kunnen roeien; ten minste, toen de bekende ontdekkingsreiziger Marco Polo het land doortrok van 1271—1292, vond hij allereerst nog christelijke gemeenten en kerken, met name in de steden. Ook maakt hij melding van den invloed der christenen aan het hof van den keizer.

Behalve de Nestoriaansche dwalingen, vertoonde het christendom evenwel ook nog andere ingrijpende afwijkingen; de priesters deden aan toovery enz. evengoed als de heidenen. En zoo is het niet te verwonderen, dat in de 14e eeuw dit christendom totaal verdwenen was. China bleef in het duister.

Toen de Nestoriaansche periode ten einde liep, kwam de Roomsche kerk haar Evangelie er brengen. De eerste zending was Johannes van Monte-Corvino in 1292. Het liep alles voorspoedig van stapel; na een driejarig verblijf had hij reeds alleen in Peking 6000 Chinezen gedoopt! Toen hij in 1328 stierf waren er in Peking plm. 30.000 christenen. Daarna breidde het werk zich nog meer uit. Maar, om welke reden is niet bekend, er kwam in 1342 een onverwachte omkeering; en in 1400 was er ook van dit christendom geen spoor meer te vinden.

De Roomschen gaven het echter niet op, en zoo begonnen 200 jaren later de Jezuïeten er te arbeiden. Het ging ook nu weer reusachtig goed; in korten tijd stonden er meer dan 100 kerken! Het was evenwel niet toe te schrijven aan zuiver geestelijke motieven, dat de Chinezen het woord der Jezuïeten aannamen; tenminste, de geschiedenis vermeldt, dat zij hun succes vooral te danken hadden aan hun bekwaamheid als wapensmeden, kanonengieters, wiskundigen en sterrekundigen. Men vrangt zich af, wat dit alles met het Evangelie te maken had! Na honderd jaren waren er 300.000 christenen, en zelfs in de „verboden stad“ stond een kerk. Maar toen kwam weer de inzinking; de vervolgingen braken uit, en ten slotte verklaarde keizer Kia King in 1811 kortweg iederen zending vogelvrij! Kort daarna verliet de laatste Jezuïeten-pater het land.

In het midden der vorige eeuw kregen de Roomsche zendingen weer toegang, maar veel resultaat had hun werken niet; zij werden aangemerkt als politieke agenten, en ook misbruikten zij menigmaal hun bevoorrechte positie, die hun regeerin-

gen (de Engelsche en Fransche) hadden weten af te dwingen. De Bokser-opstand in 1900 woedde ook onder de Roomsche christenen bijzonder sterk. Na dien groot het werk weer, zoodat het getal der christenen nu op meer dan anderhalf miljoen kan worden geschat.

Tegelijk met de Roomschen kwamen ook de Protestanten. De eerste zending was de bekende Engelsman Morrison, die in 1807 naar China ging. Zijn arbeid, evenals die van Gutzlaff in 1831, bleef echter zonder noemenswaardige vrucht.

Het verdrag van Tientsin 1859 opende verscheidene havens voor de Europeanen, en gaf hun tevens toegang in het binnenland, waarvan de zendingen natuurlijk dadelijk gebruik maakten. De arbeid bleef moeilijk, maar niet zonder vrucht. In 1898 waren er reeds 100.000 heijdende leden der kerk, terwijl het getal gedoopten ver de 200.000 overtrof.

Het „bloedjaar“ 1900 (de vreeselijke bokser-opstand), kostte aan duizenden christenen het leven. Maar daarmee ging de kerk niet onder; zij waakte integendeel tot nieuw leven op. De regering werkte wel niet mee, want nog in 1900 werden de zendingsscholen uitdrukkelijk uitgesloten van officiële erkenning. De Revolutie bracht evenwel een gunstige verandering teweeg; immers, de godsdienstvrijheid werd afgekondigd en vele christenen kregen belangrijke staatsbetrekkingen.

De oorlog heeft veel schade aan den arbeid gedaan; de laatste officiële cijfers zijn van 1915; toen waren er in China 5338 buitenlandsche zendingarbeiders en meer dan 20.000 Chineesche helpers, mannelijke en vrouwelijke; 5712 scholen met 169.797 leerlingen; 330 ziekenhuizen en 223 poliklinieken; ten Avondmaal gerechtigd waren er 268.652, en het volledige getal der christenen bedroeg 526.108. Als nu 1 getal inwoners meer dan 400 miljoen is, dan vraagt men onwillekeurig: wat zijn deze duizenden onder zoovele miljoenen? Maar wie zal dezen dag der kleine dingen verachten?

De oorlog moge in menig opzicht schadelijk hebben gewerkt, toch heeft hij ook een zeer gunstigen invloed uitgeoefend, en wel op het zelfstandig besef der Chinezen; zij zijn zichzelf bewust geworden, en ook in het kerkelijk leven is de behoefte, en de wil, naar onafhankelijkheid ontwaakt. Doch voordat wij dit punt onder de oogen zien, hebben wij nog te wijzen op de verschillende vereenigingen, die in China arbeiden, en de verschillende methoden.

Er zijn niet minder dan 144 zendingscorporaties, alleen van Protestantsche zijde. De eenheid tusschen deze alle is ver te zoeken; want de bisschoppelijke kerk van Engeland werkt er naast het Heilsleger, en de streng confessioneele Lutherschen naast de modernen. Ook hier, gelijk trouwens overal in de zending, gaat het om twee methoden: de verbreiding van de kennis van het christendom met het doel zooveel mogelijk menschen te bereiken, en de christelijke gedachten allereerst te doen kennen; of het gewinnen van de enkelen voor Christus, om deze straks in kerken te vereenigen.

Voor de eerste methode hebben o.a. gekozen het Heilsleger en de beroemde China Inland Mission. Onder hen leeft het bekende motto: the evangelisation of the world in this generation (het brengen van het Evangelie aan de wereld gedurende het nu levend menschengeslacht). Dat de chris-

telijke gedachte bij deze „bekeerden“ diep zit is niet aan te nemen; eerder valt te vreezen, dat zij zich voor het christendom laten winnen met bijbedoelingen b.v. goed en goedkoop onderwijs op de zendingsscholen. In hun leven gedragen velen van hen zich zeer berispelijk, en zijn daardoor, omdat zij gedoopt zijn, een schandvlek voor het christendom. Men verdedigt deze averechtsche methode met de redeneering, dat men zoo een zeer groot getal menschen onder de beademing van het Evangelie krijgt, die, daar zij bij de christelijke kerk zijn ingelijfd, natuurlijk gemakkelijker te bewerken zijn dan de heidensche Chinezen; het lijkt dus veel op de idee van de volkskerk in ons land; maar Schriftuurlijk is toch anders.

Het eenige, wat er met grond voor te zeggen valt is, dat met name onder de hogere kringen de zending zich alzoo doet kennen als een religieuze macht; nog maar al te velen voelen zich tot het christendom aangetrokken als een cultuurmacht; en aan zulke gewonnen christenen heeft de zending niet veel; wanneer nu de zending werkt volgens deze „verspreidingsmethode“, is de kans groot, dat de Chinezen de religieuze kracht van het christendom zien, meer dan de cultuur-grootheden, en dus in het christendom gaan zoeken wat het waarlijk geven wil en alleen geven kan.

Zeer wordt allereerst geijverd voor een goede christelijke literatuur; behalve de Bijbel en tractaatschrijvers, zijn er ook vereenigingen tot verspreiding van allerlei soort boeken, en tijdschriften. De zending heeft in China zelfs 23 drukkerijen in eigen beheer. Behalve de vele verschillende scholen, en de vereenigingen van jonge mannen, is ook de sociale arbeid een uitnemend middel om het christendom groot aanzien te verschaffen. Er wordt gestreefd naar verheffing der vrouw, waarvoor cursussen zijn ingericht ter opleiding van vroedvrouwen enz. De medische dienst der zending bloeit ook; er zijn nu 600 Europeesche en Chineesche doktoren; maar wat betekent zulk een klein getal op meer dan 400 miljoen menschen!

In zijn boek „Aus dem Missionsleben draussen für die Arbeit daheim“, waaraan wij onze gegevens ontleenden, merkt dr. J. Witte op, dat het opvallen moet, dat het getal der Roomsche christenen zooveel hooger is dan dat der Protestanten. Hier voor zijn verschillende oorzaken aan te wijzen: de Roomschen hebben er sinds vele eeuwen gearbeid; ook trekt het houte van den Roomschen eeredienst de Chinezen aan; maar vooral de gebruikte middelen der Roomschen veroorzaken den voorsprong, als: helpen bij processen enz.; bekend is ook, dat de Roomschen spoedig tevreden zijn; wat wij waarachtige bekeering noemen, wordt door hen niet geëischt.

Uit den arbeid van deze 144 zendingscorporaties zijn onderscheidene kerken geboren, van elkander verschillend in leer en heijdenis, eeredienst en geloofsleven, maar toch saam verbonden door den éénen band van 't christendom. Ook is het te begrijpen, dat men in het heidenland er behoefte aan heeft met elkander in nauwer contact te komen. Zelfs werd het streven gezien om tot samen-smelting te geraken. Dit laatste pogen heeft fiasco geleden, maar het eerste streven is met aanvankelijk gunstigen uitslag bekroond. Daarvan legt de (tweede) christelijke nationale conferentie, ten vorigen jare te Shanghai gehouden, getuigenis af. J. D. W.

POPULAIR WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

Misdadigheid en toerekenbaarheid.

IV.

Na onze algemeene beschouwingen over dit onderwerp in de vorige artikelen, waarin is uiteengezet, welke denkbeelden er zooal geopperd zijn ter verklaring van de misdadigheid en welke gedachten zijn gehuldigd over het al of niet toerekenbaar achten van den misdadiger in het algemeen, wil ik thans enkele gevallen bespreken, om duidelijk te maken wanneer een misdadiger ontoerekenbaar geacht moet worden.

In de opdracht, die de rechter aan den psychiater geeft, staat de vraag, of de beklaagde ten tijde van het gepleegde feit lijdende was aan een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing van zijn verstandelijke vermogens, waardoor het hem ten laste gelegde hem niet zou kunnen worden toegerekend.

De psychiater moet dus uitmaken, of de dader op het oogenblik van het misdrijf abnormaal was, in een toestand van krankzinnigheid verkeerde, of in een staat van verregaande zwakzinnigheid, zoodat hij dus niet wist wat hij deed.

Om tot een oordeel over deze vraag te komen, doet de psychiater onderzoek naar het geheele leven van den beklaagde, vooral naar den tijd, die aan het misdrijf is voorafgegaan. Wanneer dit onderzoek uitwijst, dat de beklaagde reeds vóór het gepleegde misdrijf teekenen van krankzinnigheid vertoonde en dat de daad is gepleegd onder invloed van zijn abnormale gedachten, of dat er zich in aansluiting aan het misdrijf een ziekelijke geestesstoornis ontwikkelt, dan, maar ook dan alleen mag de psychiater zoo iemand ontoerekenbaar verklaren. De misdaad zelf, of het plegen van een misdaad, mag niet alleen als motief voor een zoo-

danige ziekelijke stoornis gelden; hoogstens kan de wijze, waarop een delict wordt begaan, de teekenen dragen van een gestoorde geestestoestand.

Wanneer het nu gebeurt, dat terstond na het plegen van een misdaad een toestand van duidelijke krankzinnigheid optreedt, dan kan soms de misdaad als eerste symptoom (verschijnsel) van deze krankzinnigheid voor den dag komen.

Het komt echter betrekkelijk zelden voor, dat een misdaad begaan wordt door een krankzinnige; daar deze patiënten door de goede zorgen van de maatschappij, zoodra ze eenigszins gevaarlijk zijn voor hun omgeving, in verschillende inrichtingen worden opgenomen, en daar onder nauwkeurige bewaking verpleegd worden. En in die gevallen, waarin zich terstond in aansluiting aan een vergrijp een toestand van ernstige krankzinnigheid ontwikkelt, komen de patiënten ook meestal in een inrichting voor geesteszieken terecht, in plaats van in het huis van bewaring gevangen gezet te worden.

Er blijven dus nagenoeg alleen die gevallen ter beoordeling over, waarbij iemand, die lijdende is aan een geestelijke stoornis, welke niet voldoende door de omgeving van den lijder is herkend, een misdaad begaan heeft.

In de eerste plaats kan zich het geval voordoen, dat iemand handelt in een zoogenaamden droomtoestand. Speciaal bij lijders aan vallende ziekte kunnen deze droomtoestanden voorkomen, waarbij plotseling het bewustzijn niet verloren raakt, maar veranderd wordt; in zoo'n periode van een zoogenaamden veranderden bewustzijns-toestand kunnen deze lijders allerlei dingen doen en zelfs reizen ondernemen, terwijl op een gegeven oogenblik hun bewustzijn weer normaal wordt; het merkwaardige is dan, dat ze zich niets herinneren, van wat ze gedaan hebben of wat er met hen gebeurd is in den toestand van veranderd bewustzijn.

Ik heb iemand onderzocht, die was aangehouden, omdat hij een brood uit een bakkerskar had gestolen.

Bij het politie-onderzoek bleek, dat hij nog geld bij zich had, terwijl hij verder een ietwat vreemden indruk maakte; hij toonde zich onverschillig, trok zich van de zaak niets aan, en maakte er zich eerder vroolijk over.

Bij ons onderzoek, waarbij steeds nauwkeurig de geheele levensloop van den beklaagde wordt nagegaan, bleek nu, dat deze man, die een welgesteld zakenman was, vroeger meermalen toevallen had gehad, en de laatste jaren telkens periodes had, waarin hij plotseling uit zijn werk wegliep, ging zwerven, allerlei ongewonen arbeid ging verrichten, zich verhuurde als knecht of bediende, of soms ook aan den drank raakte; na eenigen tijd kwam hij dan thuis en ging weer gewoon door met zijn eigen zaken.

Het feit, waarvoor hij was gearresteerd, had hij nu ook gepleegd juist in zoo'n periode van veranderd bewustzijn, terwijl hij sinds eenige weken weer aan het zwerven was; het feit zelf: het wegnemen van een brood door iemand, die nog geld op zak had, wees ook reeds op zichzelf op een abnormaaliteit.

Tijdens het onderzoek en de observatie van dezen man, waar een paar weken mee gemoeid waren, kwam het normale bewustzijn weer terug. Daar het gepleegde feit hem niet als misdaad kon worden toegerekend, en hij verder in zijn gewonen toestand geen gevaar voor de maatschappij of voor zichzelf opleverde, kon hij geheel vrijgelaten worden.

Het kan ook wel eens voorkomen, dat iemand een poging doet, zijn huisgenooten te vermoorden, zonder dat er eenige uitwendige aanleiding toe is. Een dergelijk persoon kan overigens in zijn gedragingen nog weinig abnormaals vertoonen, maar bij

De de S...
ompranke
konen om
satie in F
der „Unie
ons midden
voor de ev
geschiedte
aan te klo
der sympat
eens niet
collocie-
hoezeer

Dit uitsl
gewenscht!
op de hoog
de gereform
ongelukkige
van, dat he
het rijk beg
steld. Hoe
meerde (Ker
gesteld is: i
kerk, en w
joven der t
dienen eers
kunnen wo
recht kan
sympathie
Het jaar v
collocie-reis

De las e
geschieden
eerste vijf
nij in de k
van de ges
kerken, hoe
lijden heb
lastische p
kerken is d
gehoel ten
ons eigen v
ook te wor
nog werken
schijnt, het
ons niet d
Fransche k
in Hongarij
de Reform
formeerd
is geworden
glinis. In

Frankrijk n
bond van v
londe gebo
dan één v
rkende, ver
door zijn z
voor de pro
stroomingen
tot reforma
gemeenlijk
laart zich
hoorde ik
voorganger
Duitsland

een nauwke
dat hij of z
met de god
weinig voor
hen geen k
der; mijn k
heid; of ook
kinderen z
en niets te
wacht hen.

Onder inv
gang meent
niet in het
het te mo
Soms ga
moord, om
geen uitkom
om te h
menschheid
dergelijke z
Zulke me
ging, over
het besef he
bere gedach
deze zieke
in het ver
ongelukkige
komt tot z
zoo iemand

Blijkt nu
zoo'n geval
taande ged
mag op gro
gehandeld
stoornis, da
stand van k
rekenbaar
lij wordt